

Slovo od zgodovinske hiše.

Septembra 25. se je vršila na uredništvu Novin v Črensovcih pomembna slovesnost. Urednik Novin g. Klekl Jožef so jemali slovo od hiše, v šteroj so kak arendaš 27 let prebivali. Gospodar hiše, Bedrnjak Ivan, deli svojo vrednost odraščenoj svojoj deci i zato se urednik Novin ognejo i si poiščejo drugo arendaško hišo, Naš Dom v Črensovcih, gde bodo, ar je stanovanje lepše, trikrat vekšo arendo plačovali. Tak sta se najpre z gospodarom pogodila, ka samo tečas ostanejo v Bedrnjakovoj hiši, dokeč ne pride do delimbe med decov. Te čas je prišlo, zato so napravili poslovlilni večer za tisto hišo, v šteroj so 27 let prebivali, v šteroj je izišla prva številka Novin i iz štere se je vršo naš veličastni tabor 11. sept. ob 25 letnici Novin i 20 letnici osloboditve Slovenske Krajine v Črensovcih. Ar je k toj hiši prikapčena najbogatejša zgodovina Slov. Krajine, ne se je mogla izselitev izvršiti tiho, nego z povdankom, da je dober Bog to hišo zvalo za velike svoje namene.

Na poslovlilnom večeri se je zbralo do šestdeset urednikovih dobrotnikov, ki so prišli, da ž njimi vred slovo vzamejo od zgodovinske hiše, v šteroj so se telikokrat zbirali v popolnoj lubezni. Med temi so bili sledeči gospodje: Jerič Ivan, dekan, Bakan Štefan, lendavski župnik z kaplanom Halas Danielom, dr. Klar, nar. poslanec z svojov gospov, Camplin Ivan, izseljenski duhovnik v Franciji, veterinar g. Baša Ignac, z Beltinec, Lutar Štefan črensovski šol. upravitel s svojov gospov, Bajlec Franc, ban. svetnik, Zadravec Matjaš, črensovski župnik z kaplanom Rous Matjašom, kuma Kolenko Ivan z sinom bogoslovcom Ivanom, Cigan Joško, cestni nadzornik, gospodar Bedrnjak Ivan s svojim sinom Ivanom, Žizek Joško, kantor črensovski, Ciganovi i Bedrnjakovi sosedje, Kolenko Števan, Hanc Števan z ženov, Kovač Treza iz Črensovec, predsednik Prosv. društva Žerdin Martin, blagajnik odbora za zidanje Doma sv. Frančiška, Stanko Ivan, tajnik toga odbora Horvat Števan, predsednik občine Črensovci, Horvat Anton, gd. Nemethyjo, poštarica, Plej Kata i Joško, Zver Joško, tajnik posojilnice, Horvat Anton, tajnik agrarne zadruge, Zver Števan, bivši predsednik Orla, pa še več oseb iz Žižkov, Hotize, skupno z godbov vred, 60 oseb. Godba je prišla iz lubezni brez vabila, naj da pečat krasnomi razpoloženji i naj izkaže priznanje tistoj hiši, v šteroj je pognala tak orlovska miseo, kak miseo za domačo krščansko godbo močen koren. Proti konci večerje je urednik Novin držao sledeči govor:

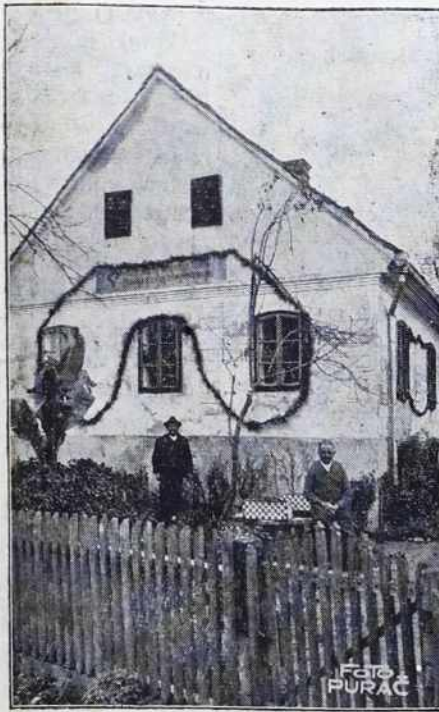
Jezus, Marija, Jožef! S temi najsvetejšimi imeni začnem, zato ka je ta hiša sv. Družini bila posvečena.

Dragi moji dobrotniki! Dnes sam za vse svoje živoče i pokojne dobrotnike darüvao sveto mešo. Za vas, dragi zbrani i za vaše pokojne, kak i za vse moje neštete dobrotnike žive i pokojne, ki neso se mogli tū zbrati med nami i štere vežete z menov vi navzoči v eden dišeči šopek medsebojne lubezni. Te stanek je globoka zahvala za vse neštete dobrote vaše i vseh mojih dobrotnikov. Slovo je od stare hiše, v šteroj sem prebio 27 let. Večna hvala za vse Dobromi Bogi i vsem mojim neštetim dobrotnikom.

Leta 1911. sept. 1. sem se preselo v hišo Bedrnjak Ivana i sem prebio v njej 27 let. Odtec se je sūkala nit mojega življenja i z božov pomočjov ravnala z vami, dragi dobrotniki, usodo našega naroda. Zakaj sem prišo sem i zakaj nesam ostao v duševnom pasterstvu? Teško pitanje i še težji odgovor od moje strani, ki nikdar drugoga nesam iskao kak samo dušno pasterstvo. Dober Bog me je pri Sv. Sebeščani obiskao z teškim betegom. Dr. Müller, najimenitnejši profesor gračke univerze v tistom časi, mi je zabičao, kda me je temelito preiskao: Sie werden geistig und körperlich zu grunde gehen, wenn Sie nicht gehen in Pension. Duševno i telovno bi prišo popolnoma na nikoj, če nebi šo v penzijo. Zato sem po vesti mogo iti v penzijo. Joči sem šo, joč dorih, nikdar nepozabnih sebeščanskih farnikov me je sprejavao, čeravno bi lejko šo na tri ponüjene fare za plivanoša, nesam sprejeo ponüdbe, ar sem bio preslab za delo i mogo sem iti v pokoj. L. 1910. okt. 1. sem prišo v Črensove v Lešnjek Martina hišo i na tleh prebio prvo noč, ar zavolo slovenskoga mišljenja nesam dobo na farofi niti za edno noč poste, čeravno sem bio kaplan na toj fari i včino za oslepnjenoga g. Vugrinčič plebanoša vse i še svoje delo. Pa on tū nosi najmenšo krivdo. S tov prvov nočjov mi je dober Jezus naznano, zakaj me je pozvao v pokoj: čaka te križ moj. Čakao me je i dočakao me je. Hvala Njemi, ki mi ga je dao.

Pet let sem preživo v popolnoj oslabilnosti, delati nesam mogo nikaj. Z največšov težavov sem opravo tiho sv. mešo, pa še to ne vsikdar. Potem se mi je teliko zboljšalo zdravje, da sem z dovoljenjom t g. plebanoša Vugrinčiča nastavo tretjired i ga začeo voditi. Kak sem prišo na to miseo, najdete zapisano po mojoj smrti v zapisniki tretjega reda. Tū se mi je odprla toti velika borba z svetom, a z ednim neizmerno veselje nad duševnim napredkom duš-zaistino svetniške duše je vzgajao Bog v tretjem redi. Ne jaz, nego Bog, jaz sem meo samo tolažbo pri tom. Iz te hiše je izišo tretjired, ki je najmočnejši v celoj Slov. Krajini i čte črensovska skupščina, ki je jedina v Slov. Krajini, dozda 874 sprejetih članov.

Kak sem se malo opomogeo, sem zasenjao znova od duševnoga pasterstva. Odločo sem se, da zaprosim kaplansko mesto. Odgovor je dao Bog. Odgovoro je l. 1914. augusta 20. z malarijov i tifusom, z 41½ gradom vročine. Dr. Joža je dao izjavo, da mi ne da niti filera za življenje. Marija mi je pomagala, ozdravo sem nateliko, ka sem lejko pomali delao v pisarni. Celo 10 letnico Marijinoga Lista sem mogo lepo izvršiti. A kak sem mislo znova za kaplansko službo, sem začeo pešati i to pešanje je ostalo ves čas, kak je trpela svetovna bojna. Pred dokončkom svetovne bojne sem bio nepretrgano šest mesecov v posteli, nateliko so mi oslabili živci iz srce. Iz te hiše se je vršila 10 letnica Marijinoga Lista i se je začela borba na konci bojne za naše

Oj hišica ...
Bog živi te!

narodne pravice. Ne jaz, drugi so bili junaki, jaz sem bio samo slabo orožje, štero je Bog zvalo, da sem z svojimi pomočniki pripelao Slov. Krajino do slobodščine. Ne jaz, moji pomočniki so bili tisti, ki so molili za mene, ki so me navdušavali, ki so me tolažili v borba, ki sem je vodo iz te hiše. Nikdar nesam mislo, da bi kda sveta vodo politiko. Lubezen mojih pomočnikov, ki je gledala trpljenje našega naroda, me je do toga pripelala i potrdila je to cerkvena oblast, ki nesamo ka je dopustila moje politično delovanje, nego to mi je zapovedala, ar sem se jaz brano iti v politiko. Tak sam postao poslanec.

Iz te hiše je izišo prvi poslanec Slov. Krajine, kak je iz te hiše izišla prva številka političnoga glasila Slov. Krajine Novin, ki so v toj hiši slavile svojo nepozabno veličastno 25 letnico.

Kda sem kak poslanec posili šteo vujti teškomi deli i se podati v dušno pasterstvo, mi je dober Bog odgovoro z užganjom rebne mreine i obojih pluć pa šče zraven z influenzov, štere betege, kak mi je zdravnik izjavo, komaj en clovek prestane naednok. Jaz slabič sem je.

A iz te hiše se je vršo prvi misijon v Črensovcih, iz te hiše se je vršo na moje stroške prvi tretjeredniški kongres, ki je šteo 8000 obhajil, iz te hiše se je vršo prvi misijon za moško

i žensko mladino na moje stroške, iz te hiše se je vršo z mojom podporov prvi misijon v mojoj rojstnoj fari na Tišini. V dušno pasterstvo nesam smeo, Bog me je porabo, da podpiram dušne pastere s svojov podporov, štero sem dragevole dao, ar sem jo dužen bio dati, kajti duhovnik ma v dušaj svojo familijo. Iz te hiše se je vodila miseo za prvo hišo siromakov v Slov. Krajini i tak daleč dozorela, da brez nabiranja skoz zadnja leta je dober Bog dao svojim sirotam nabrati prek 300 jezer dinarov i že vozimo pesek i se pripravljamo na zidavo drugo leto. Iz te hiše je izišo glas za spominsko slavnost našega velikana, t dr. Ivanocija, k šteroj je na kratek glas Novin privrelo 8000 duš i iz te hiše je šo glas ob 25 letnici Marijinoga Lista i v največšem blati, vodi i dežji se je zbralo 10.000 Marijinih častilcov.

V to hišo je poslao svojega zastopnika ob 10 letnici slobodščine Njegovo Veličanstvo t krao Aleksander I., osloboditeo proti vsem naporom sovražnikov. To hišo je obiskao večkrat voditeo slovenskoga naroda dr. Anton Korošec i vnogi cerkveni i civilni dostojanstveniki z jezeri i jezeri našega naroda.

Ta prosta kmečka hiša je skoz 27 let bila središče velike lubezni i zato tūdi velikoga trpljenja, kajti lubezen se zible samo jedino v zibelki, stesanoj iz križa. — Iz te hiše se je vtegnola roka za našimi jezermi i jezermi izseljenci i je dosegnola, dosegnola i občevala duševnoga i narodnoga prepada vse, ki so le prišli v bližino te roke v Rafaelovoj družbi i njenomi glasili, Novinam. — Iz te hiše sem bio postavljen pred vojaški prejki sod zavolo lubezni do slovenskoga naroda. Iz te hiše se je povrno žalosten zastopnik madjarske vlade, kda so voditelje našega lūdstva v toj hiši sklenili, da hiša našega naroda bo Jugoslavija. V toj hiši so iskali boljševiki na smrt mojo malenkost, ki me je skrivala lubezen Žižkanjov, preoblekla lubezen Kolenkove botrine i rešila lubezen Jeričove hiše v Dokležovji.

Vojak z ponosom gleda nazaj na svoje borbe i na svoje bojišče. Z ponosom gledamo tūdi mi vsi na to prosto kmečko hišo, štera teliko sladkih, zvišenih spominov skriva v sebi. Ti spomini neso moji spomini, ti spomini so nas vseh, so spomini našega slovenskoga naroda. Gda se zato poslavlam po 27 letnoj častnoj zgodovini Slov. Krajine od te zgodovinske hiše, se prav iz srca zahvalim lastniki hiše Bedrnjak Ivani za vso lubezen, štero mi je v obilnoj meri kazao s tem, da mi je to hišo dao na razpolago za nisko najemnino brez vseh ovir, kak da bi moja lastnina bila; zahvalim se mojoj dragoj botrini, ki me je v njej neštetokrat bogato podpirala; zahvalim se dragim sosedom za vso obilno pomoč, zahvalim se mojim dragim sobratom za neštetokrat izkazano lubezen, zahvalim se vsem črensovskim vernikom za poštvanje i boganje, zahvalim se mojim dragom prijatelom i dobrotnikom, ki ste tū zbrani i šterih uslug nemorem nikdar v zadostnoj meri oceniti; zahvalim se vsem svojim lūbitelom tū, doma i širom sveta, ki nas veže vküp čista, nesebična lubezen, zahvalim se vam vsem s poniznov prošnjov: da bi vam vašo lubezen plačao dober Bog s svojov svetov lubeznostjov i da bi vse tisto, ka je v toj hiši delio po meni nevrednomi, rodilo obilen sad za časno i večno srečo našo i našega naroda.

Po večnih božih sklepaj me je dober Bog pohodo s stalnimi teškimi betegi, ka nesam mogo priti, ka sem najbolje želo, do cerkvene službe. To pa zato, naj tembole nemoteno služim vsem. Slūžim po določilih višje cerkvene oblasti z te zapovedjov i željov kak voditeo tretjega reda 27 let, kak širiteo Marijine slave po M. Listi 34 let, kak glasiteo Kristušovih istin na političnom, socialnom, kulturnom i gospodarskom poli potom Novin 25 let. Poleg vsakdenešnje sv. meše i mesečnoga navuka za tretjired sem pomagao v dušnom pasterstvu dragim sobratom pa pomagam dragevole, ka mi slabo zdravje dovoli. Vūpam se, da je moje delovanje tūdi apoštolsko, kakše je po rečaj sv. Oče, Kristušovoga namestnika vsakoga tistoga, ki po spisaj širi Kristušovo kraljestvo. Še bole i najbolje apoštolsko delo je pa trpljenje z lubezni do Boga, da se širi Njegovo i Marijino kraljestvo. V te namen sem trpo tūdi jaz dosta, jako dosta. Ti draga hišica si poleg Boga jedina svedok te moje lubezni, toga vsega mojega apoštolskoga delovanja, štero nesam zvršavo jaz, nego po pomoči sladke Mamike Marije, dober Jezus.

K tebi se zato obrnem, draga hišica, ki si svedok telike bože dobrote, telike bože smilenosti, telike bože zmage. Ti hišica si bila za nas vse vezalje lubezni! I si vezalje k večnoj hišici pri dobrom Oči nebeskom. — Zato pa, predraga hišica, bodi blagoslovljena od Jezusa, Marije i Sv. Jožefa, šterim na čast je bila v tebi kapelica posvečena! Bodi draga hišica blagoslovljena od tistoga Jezusa, ki je neštetokrat prišeo v tebi med nas! Bodi blagoslovljena draga hišica jezerojezerkrat z vsemi, ki bodo v tebi prebivali! Bog te živi! Bog vas živi vse, dragi moji dobrotniki!

NOVIN
SLOVENSKE
KRAJINE

Vredništvo v Lendavi hš. 67, uprava v Črensovcih, Slov. Krajina.

Letna naročnina v državi 30 Din., mesečno 2-50 Din., v inozemstvu 72 Din., mesečno 6 Din. z M. Listom letno 100 Din. Na skupni naslov pri širitelaj v državi je letna naročnina 24 Din., mesečna 2 Din. — Plačati se mora naprej. Štev. položnice 11806. Rokopisi se ne vračajo. — Cena oglasov: Cela stran 800 Din., pol stran 400 Din. i tak niže. Poslano i med tekstem vsaka reč 2 D., mali oglasi do 10 reči 5 Din., viševsaka reč 1-80 Din.

Po govori g. urednika, šteri je skuze privabo njim i vsem navzočim v oči, se je zdigno g. dekan Jerič i držao sledeči krasen govor:

Dragi gospod! Poštuvani gostje! Priznam, da se teško ločite od hiše, v šteroj ste 27 let prebili i k šteroj vas vežejo tak lepi i veliki spomini. A teško se ločimo mi vsi od te hiše. Ta hiša je bila središče, kde smo se zbirali vsi, duhovniki i verniki i najšli vsi lubeče srce, najšli vsi navodila za življenje. Dovolite, dragi gospod, da se vam v imeni duhovščine naše i sobočke dekanije, kak i v imeni vsega našega ljudstva zahvalim za vse dobro, ka ste v toj hiši doprinesli. Zahvalim se za versko prenovitev, ki se je iz te hiše vršila po celoj Slov. Krajini z misijoni, raznimi verskimi prireditvami, posebno pa po dobrih listaj, ki so iz te hiše romali po celoj Slov. Krajini pa prek njeni mej v dalno tujino k našemi narodi, kde koli si je mogo služiti svoj krüh za preživljanje. Ta hiša je pa bila tudi ognjišče tiste lubezni, ki je nesebično gorela v naših srcaj za naš narod, za njegove narodne pravice, za njegovo srečo, za njegovo bolšo bodočnost tudi na tom sveti. Iz te hiše je šla borba za naše narodne pravice i prišla do zmage. Vse, ka je krščansko i slovensko čutilo, vse, ka je ljubilo Boga i svojo materno reč, se je rado obračalo v toj hiši. Že kak dečak sem se obrno v toj hiši i odtistimao mi je ostala sveti kraj, kde sem se odločo za svojo življenjsko pot, zato sem jo pa rad obiskavao kak svojo rojstno hišo. Nevem, če bom z takšimi občutki mogo obiskavati novo hišo, kam se odselite. Želem vam pa, dragi gospod, v novoj hiši isto lubezen, isti boži blagoslov, isto veliko brigo za nas vse, kak ste jo gojili v svojem srci do nas vseh v toj i naj vas dober Bog v novoj hiši tudi tak dugo žive, kak vas je v toj, naj vas žive 27 let.

Po tom krasnom govori je proso za reč g. Bedrnjak Ivan, kmet iz Trnja, lastnik hiše, ki je izrazo v svojem guči lubeče razmerje, štero je ladalo med njim i urednikom Novin. Pravo je, da v teh 27 letaj ne prišlo med njima niti do najmenjšega nespozumenja ne i da so njemi bili urednik Novin kak edna kotruga njegove družine, za šterim zdaj, kda odhajajo, ravnotak žaluje, kak gda njemi je žena vmrla, ali kak predkratkim, kda je hčer zakopao. Žele pa istotak dugo življenje uredniki v novoj hiši a z ednim tudi sebi, ka bi se eše dugo v lubezni pohajala.

Za g. Bedrnjakom se je oglaso g. Camplin Ivan, izseljenski duhovnik, ki je povedao sledeče lepe reči:

Ta hiša mi je dvakrat draga. Gda sem bio še bogoslovec, sem prvič prišo v to hišo. Zakaj ne prle, je bio zrok v tom, da nešterni mlajši so je ne poznali i so se je ogibali. A kak sem prišo v njo, je dobilo moje življenje novo pot, varno pot. V toj hiši sem spoznao, ka mi je prva dužnost kak duhovnika, posvetitev svoje duše i zatem posvetitev meni izročenih duš. Vse drugo pa samo tak, v kelko je potrebno za dosego toga dvojega namena. Kak duhovnik sem bio prideljen prosveti. Mojoj duši ta služba ne teknola. Tihi kotiček je želela, kde bi se popolnoma Bogi posvetila. Prišla je pa v tom časi velika potrebščina za naše izseljence v Franciji. Vest me pita: nebi šo ti? Što naj mi odgovori na to pitanje. Prišao sem v to hišo i tu proso odgovora. Dobo sem sledečega: Idite v cerkev pred tabernakl, prosite z srcem, na vse pripravljenim, Jezusa, naj vam naznani svojo sveto volo, moje slabe molitve vas bodo sprejavale. Šo sem i dobo sem za odgovor: Idi v Francijo. Teška misijonska služba, a ravno zato najveselejša. Samo Boga iščem za sebe i za mi izročenih 8000 duš, ki so po vsej Franciji raztepene. Že sem jih je obiskao v teh kratkih mesecaj, kak sem tam, jezero. Zato želem toj hiši, naj bo blagoslovljena i naj njeni blagoslov ide na novo hišo i naj se z te širi naprej za čast božo i zveličanje duš.

Nazadnje je proso za reč g. banski svetnik, Bajlec Franc, ki je z svojim šalivom govorom izzvao vseh navzočih nad vse zadovolno razpoloženje. Povedao je, ka pot v slovensko šolo so njemi pokazali v toj hiši. Nego poslali so ga v Veržej. Sledkar je prišo v Šent Vid, z duhovniške hiše pa v duhovniško, a ne dugo zdržao. Dokončao je včenje vunej v varaši. Páli je prišo v to hišo i tu pitao, kama se a naj zdaj obrne. Pa za odgovor isto dobi, kak v Bogojini pri t. g. Baši: tak mislim, ka najboše bo, če stopiš v seminišče, a moli, ve Bog v drugom stani tudi ne zapusti človeka, pa po molitvi zveš, kama te Bog zove.

Šo sem v Maribor. Mati so bili jako veseli, mislili so, no, hvala Bogi, ide v seminišče, pop de. Šo sem v cerkev, bogao sem g. Bašo i Klekna, molo sem za presvetljenje. Gda sem molitev skončao, pa idem z cerkvi, sem pri vrataj srečao na moje največše presenečenje mil. g. škofa t. dr. Karlina. Tak sem se prestrašo, da sem njim pravo: Prezvišeni, ravno k vam sem senapoto, da Vam povem, ka nemam ravno, Bog ve, kak velike vole, da bi postao duhovnik. I pokojna duša so mi odgovorili, da naj poskusim, ve či ne bi prestao, lejko idem v z seminišča. No to pa že nej. Rajši ne sam šo notri. (Gospod Jerič zmes vdarijo: Zameno si hišno numero. Velikanski smej.) No ve pa fiškališki stan je tudi od Boga, zdaj vam istino povem, zato, ka sem vino pio, čeravno sem trezen. V vini je prej istina. Vsi ste hvalili to hišo, jaz se pa pritožim nanjo, ka me je pošilala v seminišče. (Smej vseh.) Pa bodi konec šali, zahvalen sem toj hiši, ka me je napotila na krščansko mišljenje, ki jedino da življenji pravi namen i pravo blaženstvo. Ta hiša je bila zbirališče za vse tiste, ki so šteli biti pravi duhovniki kak i za tiste, ki so šteli med svetom vršiti svoje dužnosti, kam jih je Bog pozvao, kak pravi krščeniki. Te duh naj ostane tudi v novoj hiši!

Po lepih govoraj i naših pobožnih pa narodnih pesmaj so se gostje z največšim zadovolvstvom vračali na svoje domove, šterim so se urednik Novin toplo zahvalili za lubezni pun obisk.

RAZGLEDE PO KATOLIČANSKOM SVETI.

V londoni je bio te dni drugi kongres kat. delavske mladine. Prišlo je tudi več delegacij belgijske kat. delavske mladine. Kongres, šteroga so vodili sam delavci, je sijajno uspeo. Mladina je navdušeno poslušala govor kardinala Hinsleya i določila, da pošle drugo leto svoje predstavnike v Rim.

Sovjetska Rusija. V Pensii pri Srednjoj Volgi se bo vršila pravda proti 36 duhovnikom raznih veroizpovedi, šteri se bodo morali zagovarjati zavolo veleizdajstva, špijonstva i spodobnih kapitalističnih prestopkov. Sodo je bo 19 letni mladenec, kak sodnik i predstavnik pravde. Pravi tip komunistične pravde.

Češkoslovaška je odklonila spomenico, s šterov je Hitler zahteval odstop spornoga ozemla do 1. oktobra, a je sprejela poznej sklep konference v Müncheni.

V Godesbergu je bila angleškimi ministrskimi predsedniki izročena spomenica, ki naj bi jo te izročio češkoslovaškoj vladi. V njej Hitler zahtevle, naj Češkoslovaška včasi odstopi Nemčiji kraje, štere njej je na priloženom zemlevidi označila kak rdeče kraje, označene z zelenim, pa naj bi odstopila po glasovanju. K tomi glasovanju davle Hitler sledeče predloge:

1. Vse češko vojaštvo, policija, orožništvo, carinski organi i zastopniki tiska morajo oditi iz krajov, štere bi naj Češkoslovaška do 1. okt. izročila Nemčiji.

2. Kraje, štere izpraznijo, morajo Čehi izročiti v dozdašnjem stanju. Ne smejo poškodovati letališč, radiotelegrafskih naprav itd. Tudi vso živino i življenjske potrebščine, premičnine itd. morajo pustiti v teh krajih.

3. Češka vlada mora včasi pustiti domo vse sudetske Nemce, ki služijo v vojski ali policiji, pa naj so v službi v šterom koli kraji češke zemle.

4. Češka vlada mora pustiti na prosto vse osebnosti nemške narodnosti, ki so bile prijete zavolo političnih prespektov.

5. Zavolo plebiscita pa predlaga, da naj bi se te izvršo do

25. novembra. Glasovali naj bi vsi, ki so 28. okt. 1918. živeli i zdaj živejo v teh krajaj.

Češka vlada pa je to spomenico, v šteroj Hitler zahtevle, da se vse izvede po njegovih navodilih, odklonila. V angleško-francoskom načrtu pa je bilo, da bo to določila mednarodna nepristranska komisija. V tom načrtu tudi ne bilo, da bi morali Čehi, ki bodo zapustili zahtevane kraje, pustiti tam svoje premoženje. Na konci te spomenice, ki je bila izročena v Londoni, povdarjajo, da to, ka zahtevle Hitler, ne rešitev sudetsko-nemškoga pitanja, nego zahteva, da Nemčija z vojakami zasede vse važne točke na češkoj meji.

Angleški tisk da Češkoslovaškoj prav. Povdarja, da bota morali dati angleška i francoska vlada način, po šterom naj se izvede načrt, ki sta ga dale i da je vsaka vreditev, na štero ne bi pristale obe tevi, nemogoča. Odlučitev boja ali mira je odvisna od — Nemčije. Nemška zahteva je bila zapoved, ki ne kaže vole do pogajanj. Te ultimati je valao tudi obema zahodnima velesilama, ne samo ČSR.

Nemški tisk pa odgovarja, da je ta spomenica zadnji nemški predlog.

Predsednik USA Roosevelt

je poslal Hitleri i dr. Beneši brzojavko, v šteroj pozivle, naj se ta pitanja rešijo mirnim potom, ar sila sama ne vredi nikšega pitanja za bodočnost. Bojna piščica strašne posledice. Na milijone možkov, žensk i dece bo na strašen način izročenih pogubi. Gospodarstvo vseh držav bo vničeno, zato je žela amerikanskoga naroda, naj se pitanje reši na miren način. Mir naj se sklepe pred bojnov, ne po bojni. Zato naj ne razbijajo pogajanj, naj je nadaljujejo.

Vsebinsko te brzojavke je poslal Roosevelt tudi Daladierei Chamberlaini. Oba sta njemi odgovorila, da sta se vladi obeh držav trudili i se še trudita, da bi zadevo rešili potom pogajanj. Češka vlada je dala lepi odgovor Roosevelti, Hitler kratkoga, iz šteroga se vidi, da njemi je prošnja Amerike neprijetna. Hitlerov odgovor Roosevelti, da on še mir, je edna velika skažljivost. Molimo za mir! Kralj miru i Kraljica miru naj nam ga ohranita!

Angleški minist. predsednika Chamberlaina govor.

Meo ga je v tork 27. sept. po radio, ki so ga prenašali po vsem sveti. V njem je povdaro, kak se je trudo, da bi se češko pitanje rešilo mirnim potom. Da prav češkoj vladi, ki ne sprejela nemške zahteve, štere tudi on drži za neupravičene. Opomina, da naj bi se poslužili sile samo te, če ne bi bilo mogoče inaci rešiti te zadeve, ar bojna prinaša še več nesreč. Povdarja pa, da se bo Angleška borila za narod, šteromi bi se godila krivica. Borila se bo proti narodi, ki bi si šteo s silov pridobiti oblast nad drugim.

Češkoslovaški poslanik v Londoni, Jan Masaryk, je izročio angleškomi zvün. ministri Halifaxi noto, v šteroj povdarja, da je vlada ČSR že sprejela angleško-francoski načrt, nikak pa nemre sprejeti novoga nemškoga načrta, ki je samo navaden ultimati, kakši se pošle premaganoj, ne pa suverenoj državi. Neupravičene so zahteve Nemcov, neizvedlive.

Spomenica konča z rečmi: „Zapustiti bi morali Čehi v krajaj, štere zahtevlejo Nemci, svoje domove, ne da bi meli pravico odnesti s sebov svojo osebo lastnino. Kmetje bi se morali izseliti i ne bi smeli s sebov odpelati svojih krav. Moja vlada bi želela najsvečanej javiti, da so Hitlerove zahteve v zdajšnjoj obliki absolutno nesprejemlive za mojo vlado. Moja vlada se smatra prisiljeno, da na te nove i brezobzirne zahteve odgovori z največšim odporom. Tak bomo ravnali i Bog naj nam pomaga, Narod sv. Vavclava, Jana Husa i Tomaža Masaryka ne bo robški narod. Zanesemo se na obe velikiv zahodniv demokrati, šterive žele smo spunili, v znatnoj meri proti našemi lastnomi pojmovanji, da nas podpreta v vöri preizkušnje.“

Hitlerov govor.

Hitler v svojem govori povdarja, da ne verje, da bi Češkoslovaška spunila dane obljube. Predsednik britanske vlade pa je izjavo, da za to jamčita britanska i francoska vlada, šterivi sta neposredno dobili obljubo od vlade ČSR. Svet zameri Hitleri, da je povedao na račun tak uglednoga državnika, kak je dr. Beneš, celo vrsto žalivk.

Listi vseh držav prisrčno pozdravljajo izjavo Francije, Velike Britanije i Rusije, da bodo podprle ČSR. Anglija je že pozvala prostovolce, mobilizirala svoje vojno brodovje i dala posebne odredbe za Gibraltar.

noga državnika, kak je dr. Beneš, celo vrsto žalivk.

Listi vseh držav prisrčno pozdravljajo izjavo Francije, Velike Britanije i Rusije, da bodo podprle ČSR. Anglija je že pozvala prostovolce, mobilizirala svoje vojno brodovje i dala posebne odredbe za Gibraltar.

Zadnji sestanek za mir.

Mussolini, Chamberlain i Daladier z Hitlerom, da probajo z neposrednimi pogajanjmi dosegni miroljubno rešitev češkoslovaškoga pitanja.

Jugoslavija zavzema v češkoslovaškom pitanji miroljubno politiko.

Madžarska je dala izjavo, da bo ostala nepristranska v slučaji spopada na Češkoslovaškom. Polska zahtevle, da mora ČSR odstopiti brez pogajanj tiste dele, v šterij prebivajo Polaki, polskoj državi.

Romunija odločno stoji na podlagi miru i ne dovoli, da bi se skoz njene zemle premikale vojske drugih držav.

Mir sveta zasiguran po pristanki češke vlade.

Anglije, Francije, Italije i Nemčije zastopniki so v Müncheni sprejeli Hitlerov predlog, da se najpre nemški kraji Čehoslovaške izročijo Nemčiji. To se je zgodilo zadnji den septembra. Češka vlada je pristala na to bolečo operacijo i ide njej vso priznanje i večna hvala, da je s tem pristankom preprečila krvavo evropsko bojno, štera bi milijone ljudi spoklala i neštete milijardne vrednosti pokončala. Bog, ki je pravičen sodnik, bo Češkoj to veliko žrtve že znao povrniti.

V smisli sklenjenoga sporazuma so Nemške čete oktobra prvoga včasi po polnoči vdrla v nemške kraje Češke, šteri se do 10. oktobra morajo sprazniti brez vsake poškodbe. Odgovorna je češka vlada, da se nikaj ne poškoduje. V tom časi se pet pokrajin izprazni, kak to določi poseben odbor, šteroga kotrige so Nemčija, Anglija, Francija, Italija i Čehoslovaška. Te odbor določi vse kraje, štere morajo nemške čete zasedati i tudi kraje, v šterih se bo vršilo ljudsko glasovanje. Ki nešče biti pod Nemčijo ali Češko, dobi pravico, da optira za državo, v šteroj šče živet. Čehoslovaška vlada mora v štiraj tjednaj po podpisu toga sporazuma odpustiti iz vojske i policijske službe Nemce, iz sudetskih krajov, ki ščejo sami priti v Nemčijo.

Ka se pa tiče polske i madžarske menjšine, se je v Müncheni sklenilo, da se čehoslovaške, polske i madžarske vlade morajo v treh mesecaj med sebov pogoditi. Če so to nebi zgodilo, te bodo štiri velesile razpravljale tudi od teh menjšin i določile potrebno.

Nemci bežijo v Češko.

Okoli 50 jezera Nemcov je pribežalo v Češko iz sudetskih krajov, ar neščejo biti pod Hitlera. Češka vlada prosi Anglijo, naj je prevzeme, ar je ona ne more prehraniti.

Polska je zasedla Tješin.

Polska ne čakala, ka bodo sklenile šteri velesile od njene menjšine na Češkom, sama si je rezala pravice s tem, da je zasedla Katavice, Petrovice, Tješin i Bielsko. Polsko je najbolje to bolelo, ka se je iz Češke vršila velika agitacija komunistov na Polskom. Po pravici pa ne lepo, da slovanskim bratom zdaj pokaže hrbet, gda so ti v največšem trpljenji.

Navuk iz te zgodovine je te, da pogodbe več ne valajo nikše, ar če se Bogi dana reč ne poštuje od brezbožnikov, kak bi se te mogle poštvati pogodbe med ljudmi sklenjene. Če pariški mir ne vreden, ka bi se ga držale države, što stoji dober, da de münchenski mir bole držao. Hvala Bogi, da je mir, a stalen pa bo te mir samo te, če vse države priznajo Kristušov navuk i se bodo po njem ravnale. Dokeč se te navuk ne sprejme, tečas je vsa človeča pogodba samo teliko vredna, keliko jo što šče držati.

Proglas čehoslovaške vlade.

Čehoslovaška vlada je dala po sporazumi sledeči proglas na narod: „V tom za mene najhujšem trenutku mojega življenja je bila moja dužnost, da vzemem vse okolščine v pretres. Kak vojak sem se po temelitno prevdarki odločil, da idem na pot miru. Čehoslovaški narod bo močnejši i znotraj bole složen. Zebrati smo morali. Zebrali smo med krvavov bojnov, ki bi bila brez koristi i žrtvami, ki naše narodnosti neso zadele. Sprejeli smo žrtve, ki so med gotovov smrtjov čehoslovaškoga naroda i odstopom nešterih naših pokrajin. Odločili smo se za življenje naroda. Kajti poglavitno je, da ostanemo pri življenju kak narod, močni, med sebov složni. V zdajšnjem strašnom trenutku prošim narod, naj ohrani zavupanje v svoje voditelje. V Evropi so še manjše države, kak naša država po odcepitvi, štera nam je naložena. Sporazumno sožitje z našimi sosedami nam bo olejšalo delo pri obnovitvi naše popolnoma narodne države.“ General Sirovy, predsednik vlade.

Večen mir med Nemčijov i Anglijov.

Po Münchenskom sporazumi sta podpisala Adolf Hitler i Neville Chamberlain novo pogodbo miru i prijateljstva med Anglijov i Nemčijov, v šteroj se obvezujeta, da se Anglija i Nemčija več neta edna proti drugoj vojskuvale, nego, da vse nespozrazumljenja rešita mirnim potom. Ne stoji pa v pogodbi, da se ta pogodba ne more odpovedati. Bog daj, da bi ta bila istinsko stalna, potem tudi druge države majo več sigurnosti za mir. Samo to želemo i zahtevamo, da bi te mir bio Kristušov mir. Da če ne njegov mir, te je hujši, kak največje bojne. To nam kaže nesrečni mir najnesrečnejše Rusije.

Čehoslovaška se je sporazumela z Polskov.

Čehoslovaška vlada je mirno odstopila Tješin Polakom, šteroga so češke čete 1. 1920 zasiedle, gda se je Polska vojskuvala proti ruskim boljševikom. Šteri kraji ostanejo eše pri Češkaj i gde bo ljudsko glasanje, določi v najkračšem časi komisija.

Pogajanje med Čehi i Madjari.

Čehoslovaška je ponudila Madjarskoj, da njej odstopi kraje, gde prebivajo čisti Madjari, gde je pa mešano prebivalstvo, pa bo plebiscit, če je večina prebivalstva madjarska.

Anglija za Čehoslovaško.

V angleškom parlamentu je izjavo Chamberlain, min. predsednik, da je v Münchenu brano Čehoslovaško i da ne de meja, ki jo je zahteval Hitler, nego štero določi mednarodna komisija. Anglija je tudi posodila Češkaj sedem jezero milijon dinarov.

DOPISNICA ZADOŠČA

in na Vašem domu Vam predajamo najnovejše

RADIOAPARATE

za 1. 1939.

MINERVA, ORION, NORA, SACHSENWERK, SIERA
PO TVORNIŠKIH CENAH
10 LETNICA PRVE PREKMURSKO STROKOVNE RADIODELAVNICE
NEMEC JANEZ
MURSKA SOBOTA

Nedela

po Risalaj osemnajseta.

Evangelium (Mataj 9.) Tisti čas stopivši Jezus v ladjico, prejk se je pelao i prišao je vu svoj varoš. I ovo prinesli so k njemu z gutom vdarjenoga na posteli ležečega. I videvši Jezus vero njihovo, pravo je z gutom vdarjenomi: Vupaj se sinek, odpuščaj se tebi tvoji grehi. I ovo niki z pisčoč pravili so vu sebi: ete blazni. I gda bi vido Jezus mišljenja njihova, vilo je: zakaj mislite huda vu vaši srca? ka je leži povedati: odpuščaj se tebi grehi tvoji, ali pa praviti: stani gori i hodi? Naj pa znate, ka Sin človeči ma oblast na zemli odpuščati grehe, teda je vilo z gutom vdarjenomi: stani gori, vzemi postelo tvojo ino idi vu hižo tvojo. I gori je stano i odisao je vu hižo svojo. Videvši pa lüstvo zbojalo se je i dičilo je Boga, ki je takšo oblast dao ljudem.

Mrtvokotrignoga je Jezus ozdravo. Mrtvokotrigen je tisti, ki ma mrtve, trde kotrige, da jih nemre gibati. To napravi ali reumatizem, da človeki kotrige sklūči, ali ga zadene kap, da se krv več ne pretaka, ali njemi kotrige inači obrtdnejo.

Jezusi je pri tom ozdravljenji bilo glavno dušno ozdravljenje, zato njemi pravi: „Zavupaj sin, tvoji grehi so ti odpuščeni!“

Što pa je duševno mrtvokotrigen? Tisti, ki svojih telovnih i dušnih moči ne gible, ne rabi na hasek svojoj duši i na čast božo. Ki je trdi, mrzeo, okoren, počasen za službo božo. Povejmo naravnost: ki je za božo službo nemaren. Telovna mrtvokotrignost i duševna nemarnost sta ednakivi.

Nemarnost se šte med poglavitne grehe. Pri tom pa ne mišlena toliko telovna nemarnost za delo — tudi ta je grda — mišlena je predvsem nemarnost v dušnom pogledi.

Takše nemarnosti je na sveti dosta. Jeli so vsi tisti, ki v cerkev ne hodijo, ali slabo hodijo, brezverci? Večkrat jih mamo za brezverce, ar živejo, kak bi vere ne meli, nego većinoma neso brezi vsake vere. Nekaj vere majo, samo ne lübi se jim po veri živeti, bože i cerkvene zapovedi spunjavati.

Duševna nemarnost je zaistino nekša trdota. Človek je kak bi bio zmržnjeni povsem. Nikak pa nikak se njemi ne lübi gibati se. Vse delo za dušo i za Boga njemi je težko. Vse ga tak težko stane. Pot do cerkvi njemi je preveč duga, do spovednice pa preveč strma. Nemre je zmagati. Zdaj njemi je predugo, drugič prevroče, potem pa premrzlo. Nikšega veselja nema do božih reči. Če kaj včini, včini prisiljeno.

Proti drevenim kotrigam, proti reumatizmu, proti trdobi kotrig, proti mrtvokotrignosti sploh je najboljši pomoček toplota. Toplavoda, tople kopeli, topli obkladki, ki davlejo teli toploto i ozdravljenje.

Proti toj dušnoj mrzlosti pa je zdravilo duševna toplota. Ta toplota razgreje človeka, da je gibčen, da ne čuti težav, da se gible, da je frišek, priličen, da njemi je nikaj ne težko. Ka se vidi mrzlosti i trdomi jako težko, je toplomi človeki igrača. Na pr. spoved. Mrzeo človek, če tudi ide k spovedi, kak težko se pripravi k tomi, kakše breme njemi je to! Toplomi človeki je to ne nikša težava, ali če je kakša, jo premaga z lehkotov.

Ka je ta toplota? To je duhovno veselje. To duhovno veselje tak razgreje človeka, njemi da takšo moč, da vse težave v službi božoj premaga. To je veselje v Svetom Duhu. Sv. Duh segreje srce s svojov miloščov tak, da je človeki v veselje vse, ka včini za Boga. Celo, kem vekše so težave, s tem vekšim pogumom se jih poprime. Toga Svetoga Duha pa davle človeki močna vera. Močna vera ogreje srce, vžge lübezen, vlije duhovno veselje, razgible človeka, da njemi je vse lahko. Duhovno veselje je kak olj, s šterim se maže telo ali kolo. Telo, da je gibčno, kolo, da se rado vrti.

Zahvala Njeg. Vel. kralja in kraljevskoga doma.

Predsednik pripravlalnoga odbora za proslavo 25 letnice Novin i 20 letnice slobode Slov. Krajine, Klekl Jožef, so dobili potom sreskoga načelstva v Lendavi sledeči odgovor na brzojavke poslane Njeg. Vel. kralji, kraljevskomi domi i Njeg. Vis. knezi Pavli z tabora 11. sept. v Črensovcih:

„Po Najvišjem nalogu, ki mi je bil priobčen iz Dvorske Kancelarije z odlokom Ministrstva unutrašnjih poslov z dne 22. IX. 1938, K. br. 181 mi je čast izjaviti Vam zahvalo za poslani rodoljubni pozdravni telegram, v katerem se izraža vernost in udanost Njegovemu Veličanstvu Kralju in kraljevskemu domu in Njegovemu Visočanstvu knezu namestniku.“

Glasi iz Slovenske krajine.

Z prvim oktobrom so se urednik Novin preselili v Naš Dom. Tam je uredništvo Novin z upravov, tam je uredništvo Marijinoga Lista z upravov, tam je sedež Rafaelove družbe, tam je vodstvo tretjega reda. V Naš Dom zato pridite delavne dni vse predpoldnom, ki mate kakši poseo. Popoldnevi naj nišče ne hodi, ar te se vrata zaprejo zato, ka se more nemoteno delati na listaj i rešavati vno-ga pošta. Na uredništvo pride tjezensko do 200 komadov pošte, to rešiti je samo tak mogoče, če se da mir popoldnevi osobji. Zato pridite samo predpoldnevom.

Premestitev. Naš šolski nadzornik lendavskoga sreza, g. Mikuž Matej je premeščen v Logatec. Gospodi šolskomi nadzorniki se toplo zahvalimo za vso lübezen, štero je kazao pri vzgoji naše mladine. Posebno se zahvalimo za njegove redne obiske nedelskih svetih meš i za veliko gorečnost, z šterov je pripelao nešteto vnožino šolske dece na črensovski tabor 11. sept. Bog njemi povrni vse dobro i ga blagoslovi na novom mestu.

Hotiza. Mi v našoj vesi živimo veselo pa zadovolno življenje. Spevemo radi, pijemo tudi, čič mamo, eše bole pa delamo. Posebno zdaj, gda trgamo kukarce, so naše njive pune pesmi

Slovenski krščanski delavec.

Pravice vajencov.

Vajencom pravimo v Slov. Krajini po vogrskom inaš. Za vajence so v našem obrtnom zakoni določila, ki se jih eše jako malo držijo naši majstri. Malo približe si ogledajmo, ka pravijo §§ 252 i naslednji o vajencih.

Najprle je tu povedano, ka je to vajenec. Za vajenca se po zakoni smatra vsaka oseba brez razlike spoia, ki je zaposlena pri obrti z namenom, ka si z delom, včenjom i z vajami pridobi znanje, ki je potrebno, če hoče postati pomočnik (šegéd). Navadni delavci i slugi so zato ne vajenci.

Po zakoni se slobodno vzemejo za učence (vajence) samo osebe, ki so nad 14 let stare, ki imajo bar osnovno školo eli so si pa kak inači pridobile sposobnost pisanja i čtenja i so po teli sposobne. To, če so po teli sposobne, ugotovi te, kda se napravi učna pogodba, pristojni šolski zdravnik.

Pa tudi za majstre so tu zakonite določbe. Lastnik obrta, ki šče meti vajenca, mora izpuniti vse zakonite pogoje, ki so

potrebni za izvršavanja obrta i morajo vajencom omogočiti, ka se zaistino kaj navčijo.

Z dobov, kda nastopi vajenec svoje vajeništvo, se začne njegova križna pot. Čeravno pravi zakon, naj se vajenec ponüca samo za tisto delo, s šterim se usposobi za svojo mestrijo, stroko, ka lahko postane pomočnik, more eše prevnogo drugoga se navčiti. Starejši vajenci i pomočniki ga navčijo vsefale vragolije, odvrčajo ga od cerkve i lepoga življenja. Prič, kak se navči svojega obrta, že zna kunoti, nesramnosti vganjati, kaditi i spodobne grde i nepotrebne stvari. Kak rado se zgodi, ka je mati dala svoje dete z največšem vüpanjom dobromi majstri z želov, ka se navči kaj koristnoga za življenje, ka de dnok leži živo i eše znabiti starše podpirao. Pa se tak rado zgodi, ka se je v novom položaji navčo malo mestrije pa dosta slabih stvari, pozabo pa skoro vse dobro, ka se je navčo v dobroj domačoj hiši pri svojih krščanskih starišaj.

DELAJSKE NOVICE.

Tekstilno delavstvo. V Jugoslaviji je samo na Slovenskom 90 tekstilnih fabrik, v šterij dela okoli 16.000 delavstva. To delavstvo je slabo plačano. Pravijo, ka najslabše v našoj Slov. Krajini. Pred leti je bila sklenjena kolektivna pogodba za celo Slovenijo med delavstvom i podjetniki. Ta pogodba se pa ne spunjava i je tudi ne najboljša. Zveza združenih delavcov (ZZD) se kak mlada delavska organizacija jako trudi, ka bi se ta pogodba zboljšala i ka bi bi prišla v valavo vsikdi. ZZD se potegavle za to, ka bi se vsi zapovedani svetki svetili pa bili plačani. Delo prek vöre i delo na vsetke naj bi bilo dovoljeno samo ob jako velkoj potrebi. To delo pa mora biti dvakrat telko plačano (to je pribitek 100%). Tudi navadne plače naj se zveksajo, ar so dozdašnje premale. Delo naj se plačuje na vöre i ne na akord. Točno naj se izvajajo določila obrtnoga zakona. Delavstvo naj se oklene svoje organizacije ZZD i si tak pribori zboljšanje položaja.

Odbori Delavske zbornice v Novom Sadi so po ministrskoj odredbi razpuščeni, ar so se vr-

šile nerednosti i protizakonitosti. Proti članom je vpelana disciplinska preiskava.

Zveza poljedelskih delavcov v Soboti je pred kratkim poslala na veleposestva v Bački, Banati, Baranji i Slavoniji svojega tajnika tov. Novaka. Po poročili tajnika je razvidno, ka tam eše vedno vladajo slabe razmere med delavstvom. Poročilo pravi, ka so plače tak male, ka so ne zadostne niti za delo 4 vör na den, ne pa za 16 vör, kak se zaistino dela.

Štrajk v rudniki v Bori, šteroga je vodila državna delavska organizacija Jugoras, se je pred kratkim dokončao. Delavstvo je doseglo svoje namene. Štrajk je trajao 3 tjezne.

Pogodba med krojaškimi majstri i delavci je bila podpisana v Celji dne 30. sept. Določeno je, pri kom de se delalo na den 8 i pri kom 10 vör. Če de se delalo prek toga časa, dobijo delavci zakoniti dodatek pri plači 50%. Plače na vöro so različne (po tom kakše delo se opravljaj) i znašajo od 3.50 din do 5.50 din na vöro.

trgačov, po večeraj pa gümla puna pesmi lüpačov. Pravijo, da lüdje, šteri radi spevlejo, nemrejo biti hüdobnoga srca. Zato mi radi spevemo, čič tudi kama idemo. Mi znamo, da vesele lüdi tudi Bog ma rad i vsakša dobra pesem olejša vsakdenešnje nevole. — Napredujemo vsestransko. Zdaj mamo pri nas gospodinjski tečaj, šteroga vodita prilični pa vrlivi gospodični Kolarčičova pa Barletova. G. upravitel Püčko je v te namen dobrovolno odstopo svoje stanovanje na razpolago i so njemi za te tri mesece dali naš gospodin edno sobo na farofi za prebivanje. Lepi vzgled, kak lahko cerkev pa šola roko v roki vzgajala narod. Čeravno je zdaj največ dela, li hodi lepo število deklin na tečaj, gde se včijo vse reči, ki spadajo k verstvi. Čič ideš okoli poldne mimo šole, ti vdarijo iz kühnje prijetne dišave v nos i kakše šče morejo biti jestvine same, čič bi te pozvali notri. — Tü trbe tudi omeniti, da smo pozimi tudi meli kmetijski tečaj za moške pa dečke, šteri je bio proti pričakovanji dobro obiskani. Potli smo napravili lepi izlet v Maribor, da smo si ogledali vinarsko šolo pa tovarne. Tečaj je vodo g. upravitel Püčko. — Tudi prosvetno društvo, na štero smo že dugo čakali, je ustanoleno pri nas. Veselje nas navdaja, gda vidimo, kak lepo število mladine je pristopilo k novomi društvu, šteromi predsedujejo naš gospod Berden. Zdaj, gda mine glavno delo i se začne zima, začnemo tudi mi z vsemi močmi delati v društvu, da nadomestimo to, ka smo znabiti zamüdili dozda. Pri toj priliki se tudi toplo zahvalimo Mohorovoj družbi, ki je poslala našemi društvu precu knjig v dar i s tem potrdila, da je razazmila velki pomen toga društva za naše lüdi, ki morejo leto za letom po sveti. Cirilovoj tiskarni v Maribori pa za ugodni popüst pri naročili knjig. Iz toga se vidi, da se vsestransko razvijamo, ar želemo biti dobri pa pošteni, zavedni pa verni lüdje.

Dvajsetiletnico delovanja obhaja to nedelo g. Šprager Ferdinand, šolski upravitel v Bel-tinch, ki je z ednim tudi kantor beltinske fare. Gospodi upraviteli k 20 letnici prav iz srca čestitamo i njemi želemo obilno božega blagoslova na njegovo delo.

Belinci. V najlepšem redi brez muzike smo obhajali rožnovensko proščenje v Rosovoj kapeli. Od Rožnovenske kralice so nam lepo predgali g. Cigler, velko mešo pa so služili g. Štukovnik. Pod njov je krasno spevao g. Špragera zbor vse pesmi, posebno pa etivi „O sladka ura“ ino „Z cveticami te venčamo“.

Poiskus samomora v zaporih M. Sobote. Zver Jakob od Sv. Jurja ob Ščavnici je v preiskovalnom zaporu okrožnoga sodišča zavolo tavine. Kak vsaki den, tak tudi dne 30. sept. bi moglo iti na sprehod. A izgovoro se, ka ga zob boli i si je glavo z predpasnikom zavezao. Kda so tovarišje odišli na sprehod, se obeso za predpasnik. Tovarišje domo prišlo so njemi taki prišli na pomoč i ga pravočasno rešili. Nekaj dni pred tem pa so 3 preiskovalci pobegnoli iz zaporov skoz okno. Vsi trije so že pali na varnom v zaporih okrajnoga sodišča v M. Soboti.

Pred strahom v smrt? V Hodoši se je pripeto predpremi-noči tjezen nenavaden dogodek, ki je vzbüdo med občinstvom velko začüdenje. Roman Gabor domoidoč od lüpanja kukarice, je med potjov strelao z revolverom v zrak. Med strelanjom je pa nekaj zadeno v lüce Abrahamovo Ilonko, štero so mogli taki spraviti v sobočki špitao. Roman Gabora so pa na drugi den najšli vsosidovom ogradi obešenoga. Misli se, da se je od straha obeso.

Kmečka posojilnica v Soboti je darüvala za prapor Fant. odseka i dekliškoga kroška v Soboti znesek 1000 D. Bog plačaj!

„HIZICKI DOMAGOJ“

Lang Alojzij, Sukov, Nemčija. Častiti g. urednik! V prvoj vrsti se vam najlepše zahvalim na rednom pošiljanju Novin, našega lepoga slovenskoga lista, ki me obišče vsaki teden tu v tujini, gde sam zdaj, daleč od lube Slovenske krajine. Častiti gospod, ges sam iz Ropoče, mam brata v Franciji, on mi je naročil Novine, ki mi prinašajo tolažbo v to protestantsko pokrajino. Eti daleč naokoli nega katoličanske cerkve, zato tudi nemrem hoditi k božjo službi. Oh, če bi izseljenci tu v Nemčiji ednok bili tak srečni, kak tisti v Franciji, ki majo svojega izseljenskoga duhovnika, ki je navdušuje v katoličansko veri! Častiti gospod, ges vas najlepše pozdravljam i vam želim še dolgo življenje, da bi mogli kak najduže glasiti božo reč v našem lepom slovenskom jeziki vsem našim slovenskim družinam, predvsem za naše lube izseljence, ki potrebujejo največ tolažbe. Ešče ednok vas, častiti g. urednik, pozdravlja po presv. Srce Jezušom i Marijinom hvaležno vdani, Lang Alojzij.

Marič Katarina, Aisne. Preč. g. urednik! V imeni Jezusa i Marije Vas pozdravljam i vam naznanjam, da sam 9. julija stopila v hišni zakon i tak spremenim svoj naslov v: Mlakar Katarina. Oba z možom vas šče ednok pozdraviva i ravno tak vse duhovnike Slov. krajine, najne starše, brate, sestre i vso rodbino.

Balažic Marija, Chateau de Farouville. V imeni Jezusa i Marije se vam oglašim preč. g. duhovni oča i vas najlepše pozdravim. Marija naj vam bo pomočnica v vsem vašem deli i tudi nam vsem, ki smo v tujini. Pozdravim tudi vse duhovnike v Slov. krajini, posebno hotičkoga g. duhovnoga pastera, svoje starše i malo dedico.

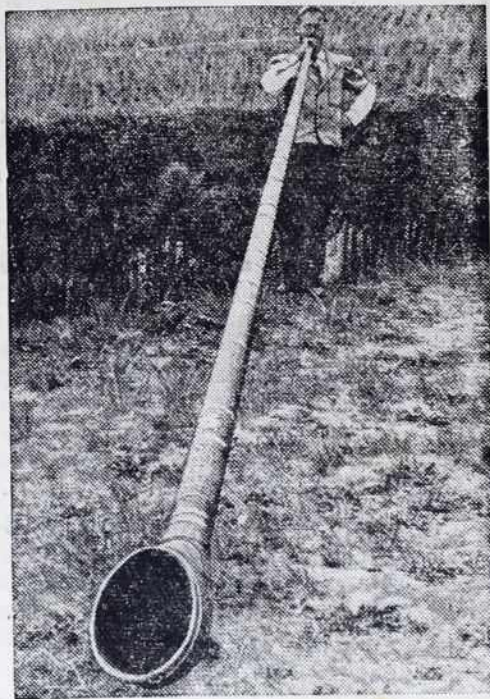
Trojok Katarina, Vauxrenard. Velečastiti gospod urednik! V imeni Jezusa, Marije i sv. Jožefa vas najlepše pozdravljam i se zahvalim na rednom pošiljanju vaših listov, ki so mi največja tolažba v tujini. Pri sv. prečiščavanju prosim Jezusa i Marijo, naj obilno blagoslovita vsaki vaš trūd. Naj vas Jezuš ohrani šče dosta let pri življenju, da bote mogli vrejvati naše krščanske liste. Naznanim vam tudi, da svi s sestrovo doživele velko veselje. Obiskali so naj preč. g. Camplin i svi pri njih opravile sv. spoved v domačem jeziki. Želevi njim zdravje i obilno božega blagoslova pri njihovem deli med izseljenci. Sestra mi je tudi povedala, da je gučala z vnogimi izseljenci, posebno z Medjimurci, šterih je dosta v Franciji, pa ne vejo za našega izseljenskoga duhovnika. Jaz molim dosta k Presv. Srce Jezušom i, šteromi je posvečena naša lepa cerkev i k njegovej Materi Mariji, ki je tudi naša mati, za zveličanje duš. Vupam se, da bože Srce ne bo za-

vrglo moje molitve. Šče ednok vas v imeni Jezusa i Marije pozdravljam.

Prvič med našimi na Gravelle v Parizu.

Eno leto je že minulo odkar smo prišle slovenske sestre v Orphelinat St. Philippe na Meudonu. Vršitev našega vsakdanjega dela nas je tako kratkočasila, da nam je bilo to leto zares hitro poteklo. Prvič smo imele priliko priti med slovenske izseljence dne 15 avgusta na Gravelle. V predmestju Pariza, v senci košatih dreves, stoji še novejša cerkev sv. Angelov varihov, v kateri se shajajo vsako leto ob gotovih praznikih naši, da si okrepijo svoje duše, da se pozdravljajo kot bratje in sestre. Lep dan je bil. Ob pol 11. je bila peta sv. maša in pridiga, katere je imel preč. g. izselj. duh. Camplin. Lepe Marijine pesmi so donele iz vseh grl zbrane množice, bilo je nad 120 oseb. Skupno kosilo je bilo preskrbljeno na vrtu restavracije pri cerkvi. Ob poštenem razvedrilu in petju narodni pesmi je kar hitro prišel čas, da smo se zbrali v dvorani, kjer so ob 3. uri nastopili slov. igralci. Deklamacijam so sledile burke in govor preč. g. Orešnika. Ob 4-ih so bile pete litanije Matere božje, katere so prišli poslušati tudi Francozi. Blagoslov z Najsvetejšim je zaključil naš praznik. Še smo se pogovarjali pred cerkvijo o naših doživetjih v tujini, a ker je čas tako naglo brzel, smo se začeli tudi poslovljati. Za vso prijaznost in naklonjenost se zahvaljuje preč. g. Camplinu, g. Hajdinjaku, vsem bratom in sestram Slovincem, ki nas družijo vez narodnosti v tujini in vsem naročnikom „Novin“. Bog Vas živi!

Slovenski sestre na Meudonu.

Najdugši planinski rog ma brez dvojbe švicarski kmet v švicarskom kantoni Vaud. Rog je dugi 5-50 m i vaga 5 funtov. Na te rog i druge spodobne, čeravno menše rogeve, trobijo švicarski planinski pasterte. Vsako leto priredijo s takšimi rogi tekmo vanje, što bo lepše na nje trobo. Včasih znajo na takše rogeve trobiti cele lepe viže.

Doživljaji naših sezonskih delavcev.

Letos je večje število sezonskih delavcev odšlo iz Prekmurja in Podravine v tujino, ker so upali, da bodo pri delu na polju mogli lepo zaslužiti. Mnogi delavci pa so se vrnili predčasno, ker v tujini niso dobili tega, kar so pričakovali. Pogodbe za delo v tujini so naši sezonski delavci sklenili doma z raznimi posredovalci, ki so obetali izredno ugodne pogoje. Te lepe ponudbe so marsikoga pripravile do tega, da se je odločil iti na sezonsko delo v prepričanju, da se bo na jesen vrnil z lepo vsoto z delom prisluženega in prihranjenega denarja. Na žalost pa posredovalci, ki so vabili delavce na sezonsko delo, niso govorili resnice in tako se vračajo delavci razočarani z dela nazaj v domovino. Delodajalci jim v večini primerov niso hoteli plačati toliko, kakor so se delavci dogovorili s posredovalci. Tudi delavni čas je bil mnogo daljši, kakor po dogovorih. Kako malo

so mogli nekateri zaslužiti, dokazuje najbolj dejstvo, da so morali za kritje potnih stroškov pri povratku v domovino prodajati razne stvari, da so prišli do potrebnega denarja. Mnogi od njih priznavajo, da še nikdar v življenju niso tako pridno delali, kakor sedaj na sezonskem delu v tujini in da bi doma, če bi tako delali, zaslužili neprimerno več. Mnogi delavci, ki so bili dogovorjeni tako, da jim je gospodar dajal hrano, so se pritoževali, da je bila hrana glede na težko poljsko delo prelahka in da so s svojim skromnim zaslužkom dokupovali hrano, tako da jim ni ostalo od zaslužka skoraj ničesar. Tako so zopet letošnje leto mnogi sezonski delavci spoznali, da je še vedno najboljši kruh tisti, ki ga reže domovina. Za drugo leto pa naj se vsakdo temeljito premisli, preden se odloči za delo, ki mu bo prineslo morda le dyomljiv uspeh in razočaranje.

Akcijski odbor za regulacijo Mure, Veržej.

Na pobudo Veržejcev so se zbrali v nedeljo v dvorani g. Hedžeta v Veržeju zastopniki vseh treh obmejnih srezov Ljutomer, Murska Sobota in Dolnja Lendava, da zavzemajo stališče radi regulacije Mure. Z uredbo o melioracijskem skladu je določeno, da morajo del regulacijskih stroškov nositi interesi. Sestanka so se udeležili do malega zastopniki skoraj vseh političnih občin, zastopniki sreskih načelstev in banovine. Od povabljenih poslancev je bil navzoč g. Lukačič, od članov banskega sveta pa g. Štuhec. Opazilo se je, da se vkljub vabilu ni odzval nobeden članov kmetijske zbornice. Sestanek je vodil domači župan g. Galunder Franc kot sklicatelj, splošni referat in zgodovino o regulaciji Mure je podal g. Križanič, tehnični referat o sedanjem stanju regulacije ter o potrebah dokončne regulacije je temeljito in strokovno objasn timer g. svetnik Knez. Poleg imenovanih je v debati obširno govoril in pojasnjeval g. Lukačič, govorili so še gg. Snoj iz Gornje

Radgone, ing. Ostanek iz Izakovec, Jurkovič iz Turjanec ter zastopnik zdravilišča Slatina Radenci in še razni.

Soglasno je bilo sklenjeno, da se v naših pereh zadevah postopa enotno. Kot vrhovna institucija se ustanovi akcijski odbor, katerega člani so: zastopniki vseh treh sreskih načelstev, vsi poslanci, vsi člani banskega sveta, kmetijske zbornice, predsedniki sreskih kmetijskih odborov in vsi župani političnih občin vseh treh srezov. V pripravljajno eksekutivo so bili določeni gg. Benko Josip, poslanec, Štuhec Alojz in Bajlec Franc, banska svetnika, Galunder Franc, župan veržejski, Horvat Anton, župan črensovski ter Jurkovič, kot tajnik je bil določen Križanič, tehnični referent je pa Franc Cmerekar.

Stališče, kot so jo zavzeli naši obmejni kraji ter zadeva sama je tako važna za naše narodno gospodarstvo, da bomo v sledečih številkah prinesli članke iz referatov in debate tega sestanka.

Zveza poljedeljskih delavcev v M. Soboti.

Zveza poljedeljskih delavcev v Murski Soboti je pred kratkim poslala svojega tajnika tov. Novak Franca na veleposestva v Bački. Banatu, Baranji in Slavoniji. Strokovni tajnik Novak se je mudil pri delavcih več kot teden dni. Iz njegovega poročila, ki ga je podal odboru ZPD, razvidimo, da še zmeraj vladajo med delavstvom skrajno slabe razmere. Veliko nedostatkov je v vseh pogledih tako od strani delodajalcev, kakor tudi od strani delavskih voditeljev in delavcev samih. Znano je, da so naši delavci priznani kot najboljši, če pa si ogledamo razmere in primerjamo delavski zaslužek, ne moremo trditi, da so to res najboljši delavci, saj je njih zaslužek tako malenkosten, da ni vreden štiri, kaj šele 16 urnega dela, da o delu v akordu niti ne govorimo. Delodajalci navadno postopajo tako, če je polje slabo (s travo prerašeno) in zemlja

trda, tedaj delo oddajo v akord, če pa je delo lahko, ga pa oddajo v dnino, ker so s tem na dobičku. Pri težkem delu v akordu pa naj se revež še tako muči in gara celi dan, itak ne more več zaslužiti, kakor 14—16 din dnevno, v gotovih slučajih pa niti toliko ne. V tem pogledu je želeli od delodajalcev, da bodo napram delavcem pravičnejši in jim plačajo toliko, kolikor je njih delo res vredno.

Drugi vzrok delavske krivice so nekateri naši palirji, ki delavcem odvzemajo še tisto malo hrane, ki jo imajo ter delajo dobičke samo za sebe. Tudi to početje je veliki greh, ki vpije v nebo in išče pravice ter zadoščanja. Apeliramo na vest vseh delavskih voditeljev, da ne krađe delavske hrane, temveč nasprotno, naj gledajo, da vsak delavec dobi, kar mu gre. Samo pravičen in pošten palir lahko avtoritativno nastopa v vsakem slučaju in proti vsakomur, kdor ni pošten.

Pri delavcih smo opazili, da kruh v kosih metajo po kanalih in ga po nepotrebnem zapravljajo. Štedite kruh, za preostanek pa raje kupite druge priboljške. Mnogi delavci radi svoj zaslužek zapijejo, ali drugače zapravijo in taki tudi nikdar s pravo voljo

ne primejo za delo ter so nevošljivi, ko vidijo, da drugi trezni in pridni delavci zaslužijo več kakor oni. Tudi na stanovanje bi delavci sami malo bolj pazili. Tam vlada nered, nesnaga in razna golazen. V nekaterih mestih spijo kar mešano, možki in ženske. Ali je to prav? Kje je oblast, ki bi tu morala narediti red. Vse, kar je prav. Božje Bogu, cesarjevo cesarju, delavsko pa delavcu. O temu bomo še spregovorili v časopisih in tudi na naši zborovanjih v zimskem času. ZPD bo letos storila vse, da v tem pogledu za prihodnjo sezono napravi red. Delodajalcu je treba dati dobrega in vestnega delavca, isti pa mora delavcu dati primerno plačo, hrano in stanovanje tako, kakor to zahteva socialni čut kulturnega človeka. Odbor ZPD.

Socijalistični list o „Sovjetskom paradizomi“.

Barcelonski socijalistični list „El socijalista“, ki niti malo ne naklonjeni fašistom niti protimarksistom, objavlja 16. avgusta t. l. obširen članek o življenjskom stanju delavcev v Sovjetskoj Uniji. List pravi, da zasluži navadni delavec 120—150 rubljev mesečno. Če pa gledamo cene življenjskih potrebščin, vidimo, da ta plača ne zadostuje niti za najnujnejše potrebščine. Kila mesa košta 3—4 rublje, kruh I. vrste kila 80 kopejk, II. vrsta 60 kopejk. Kila sada košta 2 rublja, zelenjava je ešče dragša. Mast 1 kg 2 rublja, navadna ženska obleka 300—350 rubljev. Kak naj zdaj shaja s plačov 120—150 rubljev mesečno cela delavska družina, ki porabi dnevno do 2 kg kruha, ka košta 36 rubljev mesečno, pol kg mesa i nekelko sadja i zelenjave, ka znese 90 rubljev mesečno, za stan mora plačati vsaki mesec 40 rubljev. S tov plačov delavska družina nemre nikak shajati.

Halo! Halo! Velika tombola v Soboti v nedeljo 9. oktobra ob 2 uri na Glavnem trgu.

Še nekaj dni in pridite v Mursko Sobotu na našo veliko tombolo. Nedelja se bliža in dobitki vas že čakajo: Motorno kolo, šivalni stroj, 10 koles (5 možkih in 5 ženskih), slamoreznica in še sedem ostalih tombol. Vse je pripravljeno, čakamo samo še nedelje in vas, da pridite in dobitke odpeljete. Samo tri dinarje morate imeti za eno karto. Brez oklevanja pridite. Tombola se bo vršila. Oglejte si plakate in izložbo na Glavnem trgu v Murski Soboti v novi palači g. Štivana. V slučaju, da bo v nedeljo dež, se bo tombola vršila prihodnjo nedeljo. V slučaju lepega vremena se pa tombola vrši brez preklica. Pridite vsi in povejte še znanec in prijatelj. Prinesite nam 3 dinarje in mi vam damo motorno kolo, 10 koles itd., če vam bo sreča mila. Še enkrat: na svidenje. Ne pozabite.

Pošta.

Ropoša Jožef, G. Lendava. Novine Grah Elizabete so prišle iz Francije nazaj, javite nam njeni novi naslov. Antolin Ivana domači. Antolin Ivana Novine, štere ste njemi poslali v Francijo, so prišle na uredništvo. Naslov ne je bio točno napisani. Prinesite nam pravoga. Štesl Franc, D. Slaveči 87. Novine Štesl Antona so prišle iz Francije nazaj. Javite nam njegov novi naslov. Ritupe Kalman, Roizy. Sprejeli 3475 din

Prodajam posestvo

s stanovanjsko hišo in gospodarskim poslopjem, vse v dobrem stanju, 5 kat. oraloj prvovrstnih njiv in travnikov ter lep sadovnjak. Cena 30 tisoč dinarjev. Nahaja se pol ure od cerkve Sv. Tomaža v Slov. Goricah. Poizve se pri trgovcu

IGNACU KRAČUN pri Sv. Tomažu.

V. D. PRIMARIJ

Dr. MIRKO HOUŠKA

specijalist za notranje bolezni
ORDINIRA
V MURSKI SOBOTI
RADGONSKA CESTA ŠT. 5.

VELIKA TOMBOLA v MURSKI SOBOTI 9. oktobra ob 2. uri na glavnem trgu. Motor - šivalni stroj - 10 koles